

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Kelan viittomakielisten tulkkauspalvelun kilpailutuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kari Kulmalan /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 241/2017 vp:

Millä tavoin hallitus aikoo turvata, että viittomakieliset tulkkipalvelut säilyvät riittävinä koko maassa ja aikooko hallitus muuttaa viittomakielen tulkkien määrää sekä heille työstä maksettavien korvausten käytäntöjä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetun lain (133/2010, jatkossa tulkkauspalvelulaki), tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön mahdollisuuksia toimia yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Tulkkauspalvelulain 10 §:n mukaan Kelan tulee järjestää tulkkauspalvelu kokonaistaloudellisesti edullisimmin huomioiden samalla asiakkaiden yksilölliset tarpeet. Lisäksi laki edellyttää, että tulkkauspalvelua järjestettäessä on otettava huomioon palvelunkäyttäjän toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkieltensä ja kulttuuritaustansa. Tulkkauspalvelulaki ei kuitenkaan anna vammaiselle henkilölle subjektiivista oikeutta valita haluamaansa tulkkia.

Kela vastaa vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetun lain toimeenpanosta ja palvelun kustannusten korvaamisesta palveluntuottajille. Sosiaali- ja terveysministeriö seuraa lain toimeenpanoa sekä arvioi tarvittaessa palvelun järjestämistä ja siihen liittyviä kehittämistarpeita yhdessä Kelan ja muiden tulkkauspalvelun osapuolten kanssa. Hallituksella ei ole toimivaltaa puuttua Kelan päätöksiin säädösten toimeenpanossa.

Kelalta saadun selvityksen mukaan käynnissä olevassa palveluntuottajien hankinnassa Kela hankkii valtakunnallisesti yhteensä 611 tulkkiresurssia. Yksi tulkkiresurssi tarkoittaa kokopäiväisen tulkin vuosityöpanosta 1130 tuntia. Yksi resurssi voi koostua useamman tulkin tulkkaustryöstä. Palvelun hankintaa varten Kelassa on arvioitu hankittavan tulkkaustryön määrä analysoimalla Kelan tilastotietoja vuosilta 2011-2016, joiden pohjalta on laskettu, minkä verran tulkkiresurssia tarvitaan kattamaan asiakkaiden oletettu palveluntarve v. 2021, joka on käynnissä olevan hankinnan viimeinen optiovuosi. Hankinnassa puitejärjestelyyn valitaan tarjoajia hinta-laatusuhteen perusteella määräytyvässä tuotekohtaisessa etusijajärjestyksessä vähintään kolme tarjoajaa ja niin monta kuin on tarpeen hankinta-alueen arvioidun tuotekohtaisen kysynnän täyttämiseksi. Tämän lisäksi puitejärjestelyyn voidaan valita myös alemmalla sijalla oleva tarjoaja, jos se on palvelun maantieteellisen kattavuuden saamiseksi tarpeen. Lisäksi sopimuskauden aikana palvelun lisähankinta on mahdollista hyväksytyiltä palveluntuottajilta, jos havaitaan että tulkkauspalvelun tuottaminen asiakkaille saattaa vaarantua, eikä hankittu tulkkiresurssi riitä kattamaan asiakkaiden palvelun tarvetta.

Vuoden 2018 alusta lukien tulkkauspalvelu järjestetään lähipalveluna ja asiakkaan vaikutusmahdollisuus palvelun järjestämiseen lisääntyy. Asiakas itse valitsee, kuinka paljon hän haluaa palvelun järjestämiseen vaikuttaa. Asiakas voi valita palvelun järjestämisen tavaksi tulkkilistan, jolloin hän ehdottaa itselleen sopivia tulkkveja lähialueeltaan ja hän voi myös nimetä erikseen ehdottamistaan tulkeista tulkin, jonka

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 241/2017 vp

haluaa itselleen välitettävän esimerkiksi työelämään. Kela varmistaa, että asiakkaan ehdottamat tulkit työskentelevät asiakkaan lähialueella ja että he pystyvät vastaamaan asiakkaan palveluntarpeeseen. Tulkkilistan avulla järjestetyssä palvelussa toteutuu asiakkaille tärkeä palvelun jatkumon turvaaminen esimerkiksi työelämään liittyvissä tulkkauksissa. Myös tutun tulkin käyttämisen tärkeys vammaiselle henkilölle mahdollistuu tässä palvelun järjestämisen mallissa. Tulkkilistan tavoitteena on vastata asiakkaan tulkkaustarpeisiin ja niiden muutoksiin mahdollisimman joustavasti. Jos asiakas ei ole valinnut palvelunsa järjestämistä tulkkilistan avulla, hänelle välitetään tulkkaustilanteeseen sopiva tulkki läheltä tulkkauspaikkakuntaa.

Tulkit ovat yksityisyrittäjiä tai yksityisten tulkkiiyritysten työntekijöitä. Yksityisyrittäjät neuvottelevat omat sopimusehtonsa ja työntekijöiden työehtoihin sovelletaan työlainsäädäntöä ja mahdollista työehtosopimusta. Kela tai sosiaali- ja terveysministeriö ei toimi tulkkien työnantajana tai valvo työlainsäädännön mukaisten ehtojen noudattamista yksityisissä yrityksissä.

Helsingissä 20.6.2017

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula